

LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS MINISTRO
Į S A K Y M A S

**DĖL SAPIEGŲ REZIDENCIJOS, TRINITORIŲ VIENUOLYNO IR LIGONINĖS
STATINIŲ KOMPLEKSO (UNIKALUS KODAS KULTŪROS VERTYBIŲ
REGISTRE: 762) PASKELBIMO VALSTYBĖS SAUGOMU KULTŪROS PAVELDO
OBJEKTU**

2010 m. balandžio 19 d. Nr. IV-232

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (Žin., 1995, Nr. [3-37](#); 2004, Nr. [153-5571](#)) 10 straipsnio 4, 6 ir 8 dalimis, 22 straipsniu, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo (Žin., 1995, Nr. [107-2391](#); 2004, Nr. [21-617](#); 2006, Nr. [66-2429](#); 2007, Nr. [39-1437](#)) 18 straipsnio 8 dalimi, 28 straipsnio 3 dalimi, Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos kultūros ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. IV-261/D1-322 (Žin., 2005, Nr. [81-2973](#); 2008, Nr. [144-5797](#)), 37.2 ir 37.5 punktais, bei atsižvelgdamas į Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos 2010 m. balandžio 13 d. teikimą Nr. (1.36)2-976:

1. S k e l b i u kompleksinį kultūros paveldo objektą – Sapiegų rezidencijos, trinitorių vienuolyno ir ligoninės statinių kompleksą (unikalus kodas Kultūros vertybių registre: 762) valstybės saugomu.

2. T v i r t i n u pridedamą Sapiegų rezidencijos, trinitorių vienuolyno ir ligoninės statinių komplekso (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 762) Vilniaus m. sav., Antakalnio g.; Smėlio g.; L. Sapiegos g., nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialųjį planą (teritorijos ir apsaugos zonos ribų planą bei paveldotvarkos projektą).

3. N u s t a t a u, kad:

3.1. Sapiegų rezidencijos, trinitorių vienuolyno ir ligoninės statinių kompleksas saugomas viešajam pažinimui ir naudojimui;

3.2. Sapiegų rezidencijos, trinitorių vienuolyno ir ligoninės statinių komplekso reikšmingumą lemiančių vertingųjų savybių pobūdis (jų derinys) yra archeologinis-architektūrinis- želdynų-istorinis-dailės-sakralinis-kraštovaizdžio;

Punkto pakeitimai:

Nr. [IV-859](#), 2014-11-26, paskelbta TAR 2014-12-04, i. k. 2014-18950

3.3. Šis įsakymas tą pačią dieną oficialiai be šio įsakymo 2 punkte nurodyto nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo plano skelbiamas „Valstybės žiniuose“, o įsakymas su šiais planais – „Valstybės žinių“ interneto tinklalapyje (www.valstybes-zinios.lt).

4. P a v e d u Kultūros paveldo departamentui prie Kultūros ministerijos:

4.1. per 15 kalendorinių dienų nuo šio įsakymo įsigaliojimo pateikti šio įsakymo 2 punkte nurodytą nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialųjį planą įregistruoti Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų registre ir paskelbti Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos tinklalapyje.

4.2. Kultūros vertybių registre papildyti kultūros paveldo objekto – Sapiegų rezidencijos, trinitorių vienuolyno ir ligoninės statinių komplekso duomenis.

KULTŪROS MINISTRAS

REMIGIJUS VILKAITIS

VI „LIETUVOS PAMINKLAI“

Šnipiškių g. 3, LT-09309, Vilnius, tel. 272 40 95.
Faksas 272 40 54

Aplinkos apsaugos ministerija
Kvalifikacijos atestatas Nr. 1690, išduotas 2008-10-10

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos kultūros ministro
2010 m. balandžio 19 d. įsakymu Nr. 3V-232

**PLANAVIMO
ORGANIZATORIUS:**

**Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros
ministerijos**

**PLANAVIMO
ORGANIZATORIAUS
FUNKCIJŲ VYKDYTOJAS:**

**Kultūros paveldo departamento prie Kultūros
ministerijos
Vilniaus teritorinis padalinys**

KOMPLEKSAS:

**Sapiegų rezidencijos, Trinitorių vienuolyno ir
ligoninės statinių kompleksas**
(unikalus kodas 762)
Vilniaus m. sav., Vilniaus m., Antakalnio g.; Smėlio g.; L.
Sapiegos g.

**Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos
specialusis planas**

**TERITORIJOS IR APSAUGOS ZONOS RIBŲ
PLANAS PAVELDOTVARKOS PROJEKTAS**

STADIJA:

SPRENDINIAI

Laida A

BYLA:

SP – 21(2006) – P

Direktorius

Vydmantas Drumsta

Projekto vadovė

Giedrė Filipavičienė
(AM A032, KPD atest. Nr. 0682)

Architektė

Elena Kazlauskaitė
(KPD atest. Nr. 0463)

Vilnius, 2010 m.

1. ĮVADAS

Sapiegų rezidencijos ir Trinitorių vienuolyno statinių kompleksas – vienas ryškiausių Vilniaus brandžiojo baroko architektūrinių ansamblių, pradėtas kurti XVII a., užbaigtą kompoziciją įgavęs XVIII a. pabaigoje. Ansamblis susijęs su daugeliu istorinių įvykių bei asmenybių, pastatus dekoravo žymiausi to meto skulptoriai – Pjetras Pertis, Džiovanis Marija Galis, spėjama, kad freskas rūmų interjere kūrė tapytojas Mikelis Arkangelas Palonis.

Sapiegų parkas – vienintelis Vilniaus parkas, kuriame galima atsekti taisyklingo barokinio parko kompoziciją. Tvoros ir vartai papildo bendrą rezidencijos, bažnyčios ir vienuolyno ansamblių sudaro vientisą tūrinę erdvinę struktūrą. Šis ansamblis kartu su netoliese stovinčia Šv. Petro ir Povilo bažnyčia darniai įsilieja į unikalią Vilniaus baroko architektūros kolekciją.

Deja, šiuo metu šio ansamblio teritorija suskaidyta į atskirus sklypus, priklausančius skirtingoms institucijoms ar privatiems asmenims, rūmų dalis atskirta nuo parko, prarasti kompoziciniai ryšiai, rūmų pastatas apleistas, nenaudojamas nyksta.

Siekiant apsaugoti šį unikalų statinių ansamblių, būtina Valstybės parama, aiškus tvarkymo veiksmų planas. Vienas iš tvarkymo darbų programos elementų – nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialusis planas.

Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialaus plano rengimo pagrindas: Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Direktorius 2006 m. gegužės 30 d. įsakymas Nr. Į-232 „Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialaus plano rengimo“ (Žin., 2006. Nr. 63-2348).

Planavimo tikslas: specialiajame plane nustatytais sprendiniais užtikrinti Sapiegų rezidencijos, Trinitorių vienuolyno ir ligoninės statinių komplekso (unikalus objekto kodas 762, buvę kodai G246K, AtR54) išsaugojimą ir įteisinti taikomus paveldosaugos reikalavimus.

Planavimo uždaviniai:

nustatyti (patikslinti) Sapiegų rezidencijos, Trinitorių vienuolyno ir ligoninės statinių komplekso teritorijos bei apsaugos zonos ribas ir jų plotus;

nustatyti paveldosaugos reikalavimus bei konkrečių tvarkymo priemonių sistemą Sapiegų rezidencijos, Trinitorių vienuolyno ir ligoninės statinių komplekso teritorijoje bei apsaugos zonoje, reglamentuoti žemės darbus, statinių įrenginių statybą, statinių aukštį, tūrį, užstatymo tankį ir intensyvumą, išorės apdailos medžiagas, apželdinimą, želdinių aukštį, tankį, rūšį, transporto srautus, jų intensyvumą.

Specialaus plano organizatoriaus funkcijų vykdytojas: Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Vilniaus teritorinis padalinys.

Specialaus plano rengėjas: VĮ „Lietuvos paminklai“, Šnipiškių g. 3, Vilnius.

Projektavimo eiga

Vadovaujantis KPD prie Kultūros ministerijos Direktorius 2006-05-30 d. įsakymu Nr. Į-232 pradėtas rengti Sapiegų rezidencijos, Trinitorių vienuolyno ir ligoninės statinių komplekso (unikalus objekto kodas 762, buvę kodai G246K, AtR54) nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialusis planas.

Specialaus plano organizatoriaus funkcijas vykdomas KPD Vilniaus teritorinis padalinys pateikė:

1. Kultūros paveldo departamento Direktorius 2006-05-30 įsakymo Nr. Į-232 kopiją.
2. Sapiegų rezidencijos (G246K), Trinitorių vienuolyno (AtR54) ir ligoninės statinių komplekso ir jo teritorijos bei apsaugos zonos planavimo darbų programą.
3. Kultūros paveldo departamento Vilniaus teritorinio padalinio planavimo sąlygas specialiojo planavimo dokumentui rengti.
4. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Miesto plėtros departamento planavimo sąlygas.
5. Vilniaus m. savivaldybės Energetikos ir ūkio departamento Miesto ūkio skyriaus planavimo sąlygas.
6. Vilniaus miesto savivaldybės Aplinkos apsaugos skyriaus planavimo sąlygas.
7. Išrašus apie patvirtintus teritorijų planavimo dokumentus.
8. Kultūros vertybės pagrindinio dosjė kopiją.
9. Sapiegų rezidencijos, Trinitorių vienuolyno ir ligoninės statinių komplekso apibrėžtų teritorijos ribų planą.

Projektavimo darbai buvo vykdomi etapais:

I. Esamos būklės analizės stadija:

Atlikta Sapiegų rezidencijos, Trinitorių vienuolyno ir ligoninės statinių komplekso užstatymo istorinės raidos analizė. Autorės Laima Vileikienė (atest Nr. 0730), Indrė Baliulytė (atest. Nr. 0528), Aušrelė Racevičienė (atest. Nr. 0580). Analizėje pateiktas teritorijos užstatymo ir Sapiegų parko raidos laikotarpių aprašymas papildytas iliustracijomis: istorinių planų bei nuotraukų kopijomis.

Remiantis istoriniais ir natūroje atliktais architektūros tyrimais parengtas užstatymo istorinės raidos analizės brėžinys (PDV E. Purlys, atest. Nr. KPD 085 k A072).

Įvertinus pastatų ir statinių esamą fizinę būklę, parengti statinių aprašai (aut. Evaldas Purlys, atest. Nr. KPD 0851, A072), papildyti fotonuotraukomis.

Kraštovaizdžio architektė Milda Aidukaitė atliko Sapiegų parko ir kituose nagrinėjamoje vertybės teritorijoje esančiuose sklypuose augančių želdinių rūšinę bei dendrologinę analizę. Dendrologiniu aspektu išaiškinti vertingi želdiniai parodyti brėžinyje.

Parengta nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorijų ribų schema.

Surinkti duomenys apie pastatus ir pastatų kompleksus, statinius įrašytus į kultūros vertybių registrą, jų apsaugos reglamentavimą. Išnagrinėti teritorijos ir pastatų vertinimo tarybos aktai.

II. Konceptijos rengimo stadija:

Atsižvelgiant į atliktos esamos būklės analizės išvadas, pasiūlyta patikslinti Sapiegų rezidencijos, Trinitorių vienuolyno ir ligoninės statinių komplekso teritorijos ribas, nustatyti apsaugos ir naudojimo režimo pozonai: apsaugos nuo fizinio poveikio ir vizualinės apsaugos pozonis. Parengtas teritorijos ir apsaugos zonų ribų planas. Saugojimo, tvarkymo ir naudojimo reikalavimai teritorijos, statinių ir želdinių tvarkymui pateikti paveldotvarkos projekte.

Konceptija aptarta KPD Vilniaus teritoriniame padalinyje. Konceptijai pritarta 2007-11-13, (reg. Nr. 584).

Teritorijos ir apsaugos zonų bei paveldotvarkos projekto koncepcijai pritarta Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Miesto plėtros departamento Kultūros paveldo skyriuje 2007-11-13.

III. Sprendiniai:

Patvirtintos koncepcijos pagrindu buvo konkretizuotos vertybės teritorijos ir apsaugos zonų poizonių ribos, saugojimo ir naudojimo režimai, nustatyti konkretūs paveldosaugos reikalavimai nekilnojamųjų kultūros vertybių tvarkymui.

Su parengto specialiojo plano sprendiniais buvo galima susipažinti per 10 darbo dienų nuo 2008 metų kovo 31 dienos. Pretenzijų ir pasiūlymų negauta. 2008 m. gegužės 14 d. specialiojo plano medžiaga buvo apsvarstyta Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Nekilnojamojo kultūros paveldo Vertinimo taryboje. Projektui taryba pritarė (žr. priedus – vertinimo tarybos posėdžio protokolo išrašą). 2008 06 25 specialusis planas buvo suderintas Vilniaus miesto savivaldybės Nuolatinėje statybų komisijoje (žr. priedus – kompleksinio derinimo protokolą Nr. 1-26-63). 2008 metų liepos mėnesį specialiojo plano projektas buvo pateiktas tikrinimui Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai prie Aplinkos ministerijos. 2008 09 17 buvo gauta neigiama patikrinimo išvada. Išvadoje teigiama, kad viešo svarstymo procedūros neatitinka galiojančių teisės aktų reikalavimų. (žr. priedus -Teritorijų planavimo dokumento patikrinimo aktą Nr. 20). Po ilgų diskusijų su Aplinkos ministerijos specialistais buvo nutarta pakartoti šio teritorijų planavimo dokumento viešo svarstymo procedūrą. Kadangi per ilgą planavimo laiką pasibaigė planavimo sąlygų galiojimo laikas, 2009-10-01 gautos naujos planavimo sąlygos.

Atsižvelgiant į per planavimo laikotarpį pasikeitusias teisės aktų nuostatas bei naujas planavimo sąlygas Sapiegų rezidencijos. Trinitorių vienuolyno ir ligoninės statinių komplekso specialiojo plano sprendiniai buvo patikslinti, parengta projekto A laida.

2. BENDROJI DALIS

2.1. SAPIEGŲ REZIDENCIJOS, TRINITORIŲ VIENUOLYNO IR LIGONINĖS STATINIŲ KOMPLEKSO (unikalus objekto kodas 762, buv. kodai G246K. AtR54) APIBŪDINIMAS

Administracinė priklausomybė: Vilniaus miestas, Vilniaus miesto savivaldybė. Antakalnio seniūnija. Antakalnio apskritis.

Geografinė padėtis. Sapiegų rezidencija, Trinitorių vienuolynas ir ligoninė yra Vilniaus šiaurės rytų dalyje, Antakalnyje, Neries kairiajame krante.

Antakalnis – vienas gražiausių Vilniaus istorinių priemiesčių, išsiskiriančių miškais apaugusiais kalvų šlaitais, savitu reljefu, siauromis, griovose vingiuojančiomis gatvelėmis, barokinių bažnyčių bokštų siluetais. Antakalnio priemiestis išaugo prie nuo 13 a. istoriniuose šaltiniuose minimo kelio į Nemenčinę. Dėl labai išraiškingos gamtinės aplinkos, jau nuo 15 a. tai buvo didikų mėgstama vieta.

Vertybės apimtis.

Sapiegų rezidencijos Trinitorių vienuolyno ir ligoninės statinių komplekso (unikalus objekto kodas 762. buvę kodai G246K. AtR54) apskaitos dokumentai yra Kultūros vertybės dosje, parengtas 2000 m. bei Vertinimo tarybos aktas Nr. KPD-RM-04, parengtas 2006 m.

Apibrėžtos Sapiegų rezidencijos, Trinitorių vienuolyno ir ligoninės statinių komplekso teritorijos ribos apima Sapiegų rūmų L. Sapiegos g. 13 ir pastato L. Sapiegos g. 15 sklypą, Sapiegų Ligoninės sklypą Antakalnio g. 17, pastato Antakalnio g. 25 sklypą. Trinitorių bažnyčios ir vienuolyno sklypą (žr. priedus).

Kultūros vertybių registre įrašyti šie objektai:

1. Rūmai.
2. Daržininko namas.
3. Parkas,
4. Parko tvora su trejais vartais,
5. Šaltinėlio grotas.
6. Viešpaties Jėzaus bažnyčia,
7. Vienuolynas.
8. Vienuolyno tvora.
9. Pirmas ligoninės pastatas.
10. Antras ligoninės pastatas,
11. Trečias ligoninės pastatas.
12. Ketvirtas ligoninės pastatas,
13. Penktas ligoninės pastatas,
14. Šeštas ligoninės pastatas,
15. Vandens bokštas,
16. Specialios paskirties pastatas.

Vertinimo tarybos aktuose, parengtuose kiekvienam objektui nustatytos vertingosios savybės, pateikta detali fotofiksacija.

Sapiegų rūmai, daržininko namas, parkas, tvora su trejais vartais (G246K). LR kultūros ministro 2005 m. balandžio 29 d. įsakymu Nr. ĮV-190 paskelbti saugomais viešajam pažinimui ir naudojimui.

Kultūros vertybės dosje, parengtame 2000 m. nustatyta, kad kompleksas turi architektūrinę, urbanistinę vertę.

2.2. KOMPLEKSO ISTORINĖS RAIDOS APŽVALGA

Nagrinėjama teritorija – tai Sapiegų giminės istorinės jurisdikcijos dalis. Remiantis turima istorine ikonografinė medžiaga teritorijos chronologiją sąlyginai galima suskirstyti į keletą laikotarpių:

Sapiegų rezidencijos laikotarpis – 17a. – 18a.

Karo ligoninės įsikūrimas. I etapas 19 a. pirma pusė

Karo ligoninės ir karinių įstaigų plėtra. II etapas, 19 a. vidurys.

Karo ligoninės išplėtimas. III etapas. 19 a. pabaiga – 20 a. pradžia.

Laikotarpis po Antrojo pasaulinio karo ir nepriklausomos Lietuvos atkūrimo. 20 a. pabaiga – 21 a. pradžia.

Tokią chronologinę skirstymą padiktavo žemės ir pastatų istorinė teisinė priklausomybė ir su ja glaudžiai susijusi buvusių ir naujai atsiradusių statinių bei parko raida.

Sapiegų rezidencijos arba rūmų bei parko klestėjimo laikotarpis. Mediniai Sapiegų rūmai jurisdikcijoje jau stovėjo 17 a. pradžioje. Išlikusį iki mūsų dienų reprezentacinį rūmų ir parko kompleksą Sapiegos pradėjo kurti 17 pabaigoje. Kaip rodo istoriniai šaltiniai bei Vilniaus miesto istorijos tyrinėtojai, kartu su rūmais buvo kuriamas ir parkas, nes prabangiai rezidencijai reikėjo ne tik rūmų, bet ir parko bei kitų reprezentacijai reikalingų atributų. 1691 metais didysis LDK etmonas ir Vilniaus vaivada Kazimieras Jonas Sapiega jau džiaugėsi naujuoju rūmu. Prie jo buvo įkurtas parkas, kurio formavimas turėjo užimti ilgesnį laikotarpį, tačiau teritorijos ribos jau turėjo būti nustatytos. Taigi, 17 a. paskutiniame dešimtmetyje Sapiegų jurisdikcijoje Antakalnyje jau buvo rūmai ir prieš juos išsidėstęs parkas.

1693 m. K. J. Sapiega pasikvietė trinitorių ordino vienuolius. Trinitorių vienuoliams buvo atiduota kvadratinis žemės plotas šiaurinėje parko pusėje. Amžinam naudojimui

vienuolynui buvo išskirta žemė iš jurisdikcijos 1709 m., kur jau buvo statomas vienuolynas ir bažnyčia. Nuo tada Sapiegų rūmai ir vienuolynas lyg ir egzistavo savarankiškai, tačiau jie liko susieti ne tik fundatoriaus užmanymu, bet ir kompoziciškai, o nuo 19 a. ir funkcijos prasme.

Remiantis seniausiu 18 a. pradžios taip vadinamu Vilniaus m. G. Fiurstenhofo planu (žr. il. 1) Sapiegų jurisdikcijoje stovėjo mūriniai 2-ų aukštų reprezentaciniai baroko architektūros rūmai, aplink kuriuos buvo suformuotas stačiakampis kiemas, aptvertas mūrine tvora. Iš šio kiemo buvo treji vartai: „Rūmų vartai“, kurie vedė į parką, įvažiavimo vartai, kurie jungė jurisdikciją su keliu, vedančiu į miestą (dab. Sapiegos g.) bei paprasti vartai į ūkinį kiemą, išsidėsčiusį į šiaurę nuo rūmų ir parko. Kompoziciškai vienoje ašyje su rūmų kiemu plane pavaizduotas parkas, taip pat aptvertas tvora nuo vienuolyno ir Antakalnio kelio pusės. Parką juosiančioje tvoroje buvo dar du vartai. Vieni iš jų toje pačioje ašyje kaip ir „rūmų vartai“ vedė į Antakalnio ar Viršupio kelią, antri – į bažnyčią ir vienuolyną. Pietinėje parko pusėje tvoros nebuvo, jis susiliejo su rūmų daržu, kuris toliau į pietus perėjo į pievą ar lauką. Pastarąjį riboję natūraliai susiformavę lauko keliai (dab. Antakalnio ir Sapiegos gatvės). Prie parko tvoros, šiaurės vakarų kampe stovėjo oranžerija (figarnia) ir sodininko namelis. Šiaurinėje pusėje jau stovėjo vienuolynas ir bažnyčia, tiesa, vienuolyno buvo pastatyta dar tik du korpusai. Jo teritorija taip pat buvo aptverta tvora, kieme stovėjo nedideli ūkiniai statiniai ir augo daržas.

Už barokinio parko tvoros prie Antakalnio kelio buvo dar du sklypai su statiniais. Svarbi visos rezidencijos sudėtinė dalis buvo už rūmų esantys šaltiniai, kur buvo įrengti du tvenkiniai, iš kurių vamzdžiais tekėjo vanduo į rūmus ir parką, taip pat ir fontanus.

il. 1 – Ištrauka iš G. Fiurstenhofo Vilniaus m. plano 18 a. pradžia

il. 1 – Ištrauka iš G. Fiurstenhofo Vilniaus m. plano 18 a. pradžia

Taigi, baroko laikotarpiu arba Sapiegų rezidencijos bei rūmų ir parko klestėjimo metu (17 – 18 a.) nagrinėjamoje teritorijoje galime įvardinti šias sudėtines rezidencijos dalis: rūmai su uždaru kiemu, aptvertu iš trijų pusių mūrine tvora su trejais vartais, barokinis parkas su dvejais vartais, besijungiantis su daržu ir pieva pietuose, šiaurinėje pusėje ūkinis kiemas, kurį formavo tvora ir ūkiniai statiniai – arklidės, vežiminė, karietinės, svirnas, bravoras, kepykla ir

kt, bei trinitorių vienuolynas su Viešpaties Jėzaus bažnyčia. Tarp parko ir vienuolyno buvo kelias, jungiantis ūkinį kiemą, parką ir vienuolyną su Antakalnio arba Viršupio kelio. Prie šio kelio buvo suformuoti dar du sklypai, apstatyti nedideliais statiniais. Prie šio barokinio komplekso reikėtų priskirti tada stovėjusi kafehauzą bei šaltinius su tvenkiniais ir vamzdynu, aprūpinusiu šią rezidenciją vandeniu.

Iš šio laikotarpio išliko rūmai (iš dalies pakeisti), dalis rūmų kiemo ir parko tvorų, įvažiavimo vartai iš Sapiegos g., parko vartai iš Antakalnio gatvės, barokinio parko vieta, sodininko namelis, trinitorių vienuolynas ir Viešpaties Jėzaus bažnyčia.

Karo ligoninės I etapas, 19 a. pirmą pusę. Nuo 19 a. pradžios prasidėjo buvusios rezidencijos nykimo procesas. 19 a. pradžioje buvusią Sapiegų valdą pradėjo jau pradėjo supti miestiečių sklypai, tačiau buvęs reprezentacinės valdos branduolys su rūmais, jo kiemu, parku ir tvenkiniu išsilaikė (žr. il. 2).

Il. 2 – Ištrauka iš 1808 m. Vilniaus miesto plano

il. 2 – Ištrauka iš 1808 m. Vilniaus miesto plano

Karo ligoninė kartu su rūmuose įrengta cerkvele buvo atidaryta 1829 m. vasario 15 d. 1 etape ligoninės tikslams buvo pritaikyti esami statiniai ir pastatyti nedideli laikino pobūdžio mediniai statiniai, kurie vėlesniuose brėžiniuose įvardinami kaip „vasariniai“ (letnija) bei ligoninės reikmėms būtini pastatai kaip pirtis, skalbykla, virtuvė ir pan. 1840 m. didžiąją dalį teritorijos užėmė reguliarus parkas, aptvertas tvora su vartais, kuri vietomis buvo medinė (prieš pagrindinius buvusius rūmus), sodininko namelis, rūmai su kiemu, vieno aukšto mūrinis fligelis, nedidelis mūrinis statinys (virtuvė) prie pagrindinio rūmų kiemo tvoros, tvenkiniai, aprūpinantys vandeniu ir trinitorių vienuolynas su bažnyčia. Visi šie statiniai buvo jau 18 a. pabaigoje. Iki to laiko atsirado nauja tvora, kuri iš rytų pusės atskyrė ligoninės teritoriją nuo Puslovskio ir miesto žemių, dvi medinės „vasarinės“ daržinės (saraji) ligoniams, sargybinė prie Antakalnio gatvės, aptvertas nedidelis „juodasis“ kiemas šiaurinėje pusėje ir medžiais apsodintas kelias nuo Antakalnio gatvės netoli vienuolyno tvoros. Nauji mediniai

statiniai buvo smulkūs ir laikino pobūdžio, būtini ligoninės veiklai. Tuo metu vienuolynas dar egzistavo kaip atskiras vienetas. 1840 m. situacinėje schemoje jau buvo suplanuotos dvi naujos trasos. Viena vedė nuo Antakalnio gatvės iki mūrinio ligoninės fligelio pro vienuolyną ir bažnyčią ir jungėsi su kita, prasidedančia nuo pagrindinio rūmų kiemo ūkinių vartų ir besitęsiančia į šiaurę (dab. V. Grybo gatvės kryptis). Planus parengė architektas Greipelis.

Karo ligoninės plėtra II etapas. Jeigu pirmaisiais dešimtmečiais ligoninės paskirčiai buvo pritaikomi esami pastatai, tai nuo 1843 m. imta projektuoti ir statyti naujus statinius buvusioje Sapiegų valdoje. Visa laimė, kad prie ligoninės funkcijos tiko parkas, kuris tuo metu išsiplėtė į pietus, reguliaraus išplanavimo barokinę dalį papildydamas laisva landšaftinio parko dalimi. Ligoninės statiniai buvo planuojami ir statomi šiaurinėje pusėje, arčiau trinitorių vienuolyno.

1843 m. buvo parengti ligoninės pertvarkymo projektai. Ant brėžinių yra architekto Farafontjevo parašai. Vykdam šiuos projektus, ligoninė buvo uždaryta. Pagal šiuos projektus buvo rekonstruotas barokinis rūmų pastatas. Užstatytas trečias aukštas, pakeistas išplanavimas, pritaikant patalpas išaugusiems ligoninės poreikiams. Iš dalies buvo pakeistas vieno aukšto mūrinis fligelis, stovėjęs nuo 18 a. pabaigos, taip pat pastatytas naujas, 3-jų aukštų ligoninės pastatas priešais senąjį fligelį. Pastarąjį nauja tvora turėjo sujungti su nauju dviejų aukštų statiniu, skirtu skalbyklai su džiovykla. Suprojektuotos naujos tvoros, kurios turėjo naujai padalinti buvusį rūmų kiemą Bendrame situaciniame plane, patvirtintame 1843 m. parodyti visi aukščiau išvardinti seni ir nauji statiniai bei reguliarius ligoninės parkas.

Il. 3 – Ištrauka iš 1845-1859 m. Vilniaus miesto plano

il. 3 – Ištrauka iš 1845-1859 m. Vilniaus miesto plano

Didžiąją dalį nagrinėjamos teritorijos užima parkas, kurio viena dalis, senoji, išlaikė istorinį geometrinių parko įvaizdį, o greta pavaizduotas laisvo išplanavimo landšaftinis parkas. 1845–1859 m. Vilniaus plano aiškinamojo rašto dalyje apie žemės ir kito nekilnojamojo turto teisinę priklausomybę nurodyta, kad parkas yra viešas (publičinis) ir priklauso miestui. Visas parkas pavadintas kaip „angliškas“. Už jo su aiškiais stačiakampio formos ribomis parodytas buvusių rūmų kiemas su pagrindiniu tuometinės karinės ligoninės statiniu (buv. rūmais) ir mūriniu pastatu prie šiaurinės kiemo ribos. Ši žemė taip pat įvardinta kaip miesto nuosavybė. Toliau į šiaurės rytų pusę stovėjo vienas prieš kitą du ligoninės

korpusai, o už jų – du mažesni mūriniai statiniai (skalbykla ir kitas ūkinis statinys). Tarp jų pažymėtas kelias, kuris lyg ir buvo pradžia Smėlio gatvės, (dab. V. Grybo). Arčiau Antakalnio gatvės, dar veikė trinitorių vienuolynas su Išganytojo Jėzaus bažnyčia. Tarp Antakalnio gatvės ir parko esantis žemės ruožas priklausė miestui, nes buvo dar 1747 m. nupirktas iš Sapiegų. Plane matosi kaip urbanistiškai struktūrizuota sklypų sistema vis glaudžiau ima supti buvusią Sapiegų rezidenciją. Posesijinė struktūra tuo laiku jau buvo susiformavusi ne tik palei Antakalnio gatvę, bet ir dab. Sapiegų gatvės rytinėje pusėje bei prie dab. V. Grybo gatvės rytinės dalies. Už karinės ligoninės, link Sapieginės kalvų, dar egzistavo beveik neužstatyta chaotiška sklypų sistema. Vietovės landšaftas buvo nepalankus urbanistinei struktūrai vystytis. Šiame plane matosi Vilniaus m. 1837 m. projektuojamos gatvės. Nagrinėjamoje teritorijoje parodytos taisyklingos tiesios gatvės, kertančios buvusią Sapiegų valdą išilgai ir skersai.

19 a. viduryje nagrinėjamoje teritorijoje veikė ne tik karinė ligoninė, bet buvo įkurdintas Aleksandro kadetų korpusas. Atsiradus kareiviams, už parko tvoros, ant Puslovskio žemės prieš Viešpaties Jėzaus bažnyčią buvo pastatyta laikina medinė cerkvė ir medinė galerija.

19 a. vidurio karinės žinybos plėtros etapą lyg ir užbaigia 1864 m. trinitorių vienuolyno ir Viešpaties Jėzaus bažnyčios uždarymas. Vienuolyno patalpose buvo apgyvendinti kariškiai su šeimomis, dalis atiduota karinėms dirbtuvėms.

Karo ligoninės išplėtimas, III etapas, 19 a. pabaiga – 20 a. pradžia.

1878 m. buvo parengtas ir patvirtintas naujo ligoninės korpuso projektas, kuris, išardžius medinę galeriją, buvo pastatytas tarp parko ir bažnyčios. Šis iki mūsų dienų stovintis statinys buvo sujungtas su 1844 m. pastatytu korpusu (dab. L. Sapiegos g. 4). Projektas buvo parengtas S. Peterburge, tačiau Vilniuje pakoreguotas, įrengiant papildomus įėjimus ir pakeičiant langų angas.

Tokio paviljoninio tipo pastato projektas buvo pritaikytas statant ligoninės korpusus landšaftinio parko zonoje 19 a. paskutiniame dešimtmetyje. Tiksliai šių paviljonų statybos data nenustatyta, tačiau galime teigti, kad jie pastatyti po 1878 m. iki 1901 m.

Į tuometinės karinės ligoninės teritoriją neįtrauktas buvusio vienuolyno kompleksas. Jis tuo metu priklausė karinei inžinerinei žinybai kartu su sąlyginai didele teritorija, nusitęsusia palei Ligoninės gatvę, (dab. Karo akademija). Šiose kareivinėse buvo įsikūrę 2 šaulių batalionas.

Tarp šio laikotarpio dokumentų išsiskiria Vilniaus valdybos 1882 m. svarstymai apie Antokolskio parko teritorijos apsodinimo konkursą. Miesto valdyba susirūpino viešųjų sodų ir parkų svarba mieste. „Sodai – svarbi Vakarų Europos miestų dalis, taip pat ir Rusijoje, o Vilniuje jų mažai, todėl reikia tvarkyti tokias vaizdingas vietas, kuriose auga nuostabūs augalai“ – teigiama dokumente. Deja, dėl laiko stokos nepavyko ištyrinėti tolimesnės šio reikalo eigos.

Nagrinėjamos teritorijos situacija iš esmės nepasikeitė iki Antrojo pasaulinio karo. Pastatų išsidėstymas, jų funkcija išliko ta pati. liko neužstatyta ir centrinė istorinio parko dalis prieš buvusius rūmus. Tarpukaryje ligoninė buvo atiduota Vilniaus S. Batoro Universiteto klinikoms. Didesnių pakeitimų nespėta įgyvendinti. Buvo atlikti kai kurie vidiniai perplanavimo darbai, pritaikant patalpas tuometiniams poreikiams, pvz. įrengiant auditoriją buv. vienuolyne ir pan. Teritorijos išplanavimas liko iš esmės nepasikeitęs.

Lenkijos valdymo metais taip pat buvo keliamas žemės priklausomybės klausimas. 1925 m. buvo sudarytas Antakalnio jurisdikcijos planas ir sužymėta kurios žemės priskirtos miesto nuosavybei. Šiame plane parodyta Senatorių gatvė, prasidedanti nuo Sapiegos gatvės

vartų ir einanti pro rūmus į šiaurę ir Červonosielska gatvę jungusi Antakalnio gatvę su Senatorių gatve.

2.3. KOMPLEKSO UŽSTATYMO STRUKTŪROS RAIDOS APŽVALGA

Sapiegų žemėse Antakalnyje paskutiniame 17 a. dešimtmetyje suformuoti Sapiegų rūmų ir Trinitorių vienuolyno ansambliai. Abu ansambliai buvo kuriami vieno fundatoriaus pastangomis, beveik vienu metu. Spėjama, kad komponuojant ansamblius dirbo tie patys architektai. Nuo 17 a. pabaigos Sapiegų rūmai orientuoti į Antakalnio gatvę. Tarp Antakalnio gatvės ir dabartinės L. Sapiegos gatvės suprojektuotas geometrinės kompozicijos, karpomų augalų parkas, kurį perėjus atsiverdavo kiemo erdvė ir pagrindinis rūmų fasadas. Parko išilginėje ašyje nuo vartų iki rūmų buvo įkomponuoti du fontanai. Kiemo, kaip ir parko stačiakampės formos teritorija buvo aptverta mūrine siena su dviem vartais dabartinės L. Sapiegos gatvės ašyje. Šiaurinėje rūmų kiemo pusėje šliejosi rūmų ūkinis kiemas su kiemo pakraščiuose išsidėsčiusiais mediniais ir ūkiniais pastatais. Plote tarp Antakalnio gatvės ir Sapiegų rūmų parko iki 19 a. pradžios stovėjo keli mūriniai, taip vadinami „artilrijos“ pastatai. Prie šiaurės rytinio rūmų kiemo kampo, už dabartinės Kuosų gatvės buvo šaltinių maitinama kūdra kažkada tiekusi vandenį parko fontanams, o į pietus nuo rūmų kiemo pietrytinio kampo buvo antroji, atrodo, daugiausia karosų auginimui skirta kūdra. Į rytus nuo Sapiegų rūmų kiemų buvo žvėryno teritorija ir giria.

Mūrinėmis ir medinėmis tvoromis aptvertas Sapiegų rūmų ir Trinitorių vienuolyno ansamblių teritorijas skyrė nuo Antakalnio šlaitų besileidžianti griova su nedideliu šaltinių maitinamu upeliuku. Nežiūrint natūralios, gamtos suformuotos ribos abu ansamblius jungė žmogaus kūrybos suformuoti kompoziciniai ir funkciniai ryšiai – maždaug ties parko viduriu, šiaurinėje parko sienoje buvo pastatyti puošnūs barokiniai vartai, per kuriuos išilginę parko-rūmų ašį kirto skersinė, šiaurinių parko vartų-bažnyčios pagrindinio portalo ašis. Toje pat ašyje buvo įkomponuoti dabar nebesantys puošnūs barokiniai vartai bažnyčios šventoriaus pietinėje sienoje, abu griovos krantus jungė medinis tiltas. Nežinia kas buvo planuota skersinės ašies tęsinyje, pietinėje parko pusėje. 1700 m. nutrūkus rūmų ir parko vystymo darbams pietinėje parko kraštinėje, spėjama, buvo pastatyta tik medinė tvora. 18 a. ir 19 a. pirmoje pusėje čia buvo nuomojami sklypai, o prie pat parko – daržovės rūmams tiekiantys daržai.

Nuo 19 a. vidurio prasidėjo rusų karinės ligoninės plėtimo, esamų statinių griovimo ar rekonstravimo, naujų pastatų statybos darbai. Nežiūrint pertvarkymų abu ansambliai išsaugojo pagrindines teritorijas, pagrindinius pastatus, turinės erdvinės struktūros kompozicinę sistemą.

Trinitorių vienuolyno teritorija dabar labai sumažėjusi, tačiau iki šių dienų išsilaikė vienuolyno ir bažnyčios šventoriaus vakarinės bei pietinės ribos, išliko dalis šias ribas formavusių mūrinių sienų. Tvoros į vakarus nuo pagrindinio vienuolyno pastato perstatytos ar pastatytos 20 a. pabaigoje. Vienuolynui Sapiegų padovanota teritorija labiausiai sumažėjo šiaurės rytiniame pakraštyje. Dabartinės ribos šioje zonoje fiksuoja 20 a. pabaigoje statytos tvoros.

Geriausiai trinitorių vienuolyno ansamblyje išsilaikė bažnyčia. Po 19 a. vidurio rekonstrukcijos labai pakito pagrindinio vienuolyno pastato fasadų architektūra, antro aukšto vidus. Pastato kontūrai plane po 19-20 a. rekonstrukcijų nepakito. Apie 1960-1970m. nugriautas priešais bažnyčios pagrindinį fasadą, bažnyčios pagrindinio fasado – Sapiegų rūmų parko šiaurinių vartų ašyje stovėjęs vartų į bažnyčios šventorių pastatas.

Vienuolyno teritorija buvusi šiaurės rytiniame pakraštyje 20 a. antroje pusėje užstatyta įvairių aukščių ir dydžių pastatais. Vienas šiame laikotarpyje statytas ūkinis pastatas stovi prie rytinės dabartinės teritorijos ribos, priešais vienuolyno rytinį fasadą. Tuo pat metu per visą

vienuolyno pastato funkcionavimo laiką buvusioje nedidelėje aikštėje prie šventoriaus vakarinės sienos pastatyta požeminė slėptuvė.

Sapiegų rūmų parkas nežiūrint 19 a. statybų išsaugojo savo ribas ir didžiąją dalį šias ribas fiksavusių mūrinių sienų. Senoji parko augmenija sunyko, užpilti fontanai, sudegintos, sudaužytos ar parduotos parko skulptūros. Iki mūsų dienų išsilaikė parko centrinės dalies teritorija, kontūrai, gan ryškūs senosios parko išplanavimo struktūros ženklai. Išliko parko-rūmų kompozicijos išilginėje ašyje statyti vaitai, viena iš dviejų, abipus išilginės parko ašies, parko rytinėje sienoje įkomponuotų nišų skulptūroms (šaltinėlis?). Statant ligoninės pastatą į šiaurę nuo šiaurinės parko ribos nugriauta dalis šiaurinės parko sienos ir šioje sienoje buvę vartai. Neišliko ir šalia daržininko namo stovėjusi oranžerija (figarnia). o taip pat kavinės pastatas. Daržų teritorijoje ir buvusiuose nuomojamuose sklypuose dabar stovi 19 a. antroje pusėje statyti, nuo 1809 metų Sapiegų rūmų teritorijoje veikiančios ligoninės pastatai. Teritoriją, kurioje dabar stovi 19 a. antroje pusėje – 20 a. pradžioje statyti ligoninės pastatai, dabar riboja šiek tiek nukrypus nuo istorinių šios teritorijos ribų statytos tvoros. Tvoros dalis prie L.Sapiegos gatvės statyta 19 a. pabaigoje ar pirmaisiais 20 a. metais.

Pagrindinio Sapiegų rūmų ir parko komplekso pastato – rūmų fasadai ir vidaus architektūra pertvarkyti 1843m. ar/ir 1859m. rekonstrukcijų metu. Maždaug tuo pat metu nugriovus šiaurinius rūmų kiemo vartus ir dalį kiemo šiaurinės sienos, ant buvusio šiaurinės sienos kontūro pastatytas vienaaukštis pastatas. Didžioji rūmų kiemą ribojusios sienos dalis ir pietiniai vartai į kiemą išliko. 19 a. antroje pusėje kiemo pietrytiniame kampe pastatytas sandėlis (ar arklidės?), o 20 a. pirmaisiais metais šiaurės rytiniame pakraštyje – vandentiekio bokštas ir pastatas bokšto aptarnavimui. Parką nuo rūmų dabar skiria skersai kiemo, buvusioje šiaurinių ir pietinių kiemo vartų ašyje nutiesta plati gatvė. Kiemo pakraščiuose, prie kiemą ribojančios sienos 20 a. antroje pusėje pastatyti keli ūkiniai pastatai.

19 a. formuojant ir plečiant ligoninę labiausiai pakito rūmų ūkinio kiemo teritorija – išnyko teritoriją ribojusios tvoros, natūroje neliko kiemo ribų požymių. Nauji pastatai ūkinio kiemo zonoje statyti prie šiuo metu pradėtos formuoti gatvės. Karinės ligoninės (kurį laiką – kadetų korpuso) teritorija buvo aptverta, naujoji gatvė tapo vidine ligoninės teritorijoje gatve išeinančia į senąjį kelią iš Sapiegų rūmų ūkinio kiemo link Nemenčinės. Seniausi namai ūkiniame kieme pastatyti 19 a. pradžioje, abipus dabartinės gatvės, į šiaurę nuo šiaurinės kiemo sienos. Vienas iš šių namų nedaug pakitęs tebestovi rytinėje gatvės pusėje, vakarinėje gatvės pusėje stovėjęs klasicistinio laikotarpio pastatas 19 a. pabaigoje, plečiant ligoninę perstatytas, sujungtas su ligoninės pastatu prie šiaurinės parko ribos. Dar kartą šis pastatas padidintas pirmaisiais 21 a. metais. Buvusi rūmų ūkinio kiemo teritorija prarado kontūrus, teritorijos užstatymo charakterį.

Griova, skyrusi Sapiegų rūmų parko ir trinitorių vienuolyno teritorijas užpilta 18 a. pabaigoje ar pirmaisiais 19 a. metais. 1808m. čia buvo keli, užstatyti įvairiais pastatais, greičiausia, nuomojami sklypai ir nedidelė gatvelė. 19 a. antroje pusėje senieji, greičiausia mediniai nameliai nugriauti, ant buvusios gatvelės trasos pastatyti du mūriniai pastatai. 20 a. antroje pusėje į pietus nuo tuo metu dar stovėjusių barokinių vartų šventoriaus pietinėje sienoje pastatytas ūkinis pastatas – siaura erdvė tarp dviejų ansamblių kažkada jungusi abu ansamblius suskaidyta dar vienu pastatu, o skersinė Sapiegų parko ašis nuo šiol užtvirta jau dviem vieno aukšto statiniais.

2.4. XIX-XX A. PERTVARKYMŲ POVEIKIS ANSAMBLIŲ TŪRINEI, ERDVINEI KOMPOZICIJAI.

Išaugus miestui labai pasikeitė abiejų ansamblių aplinka ir jų įtaka aplinkai. Aplink abu ansamblius ir netgi ansamblių teritorijoje pastačius pernelyg aukštus pastatus kažkada buvę stambiausi, aukščiausi Antakalnio priemiesčio pastatai prarado dominuojančią padėtį tūrinėje erdvinėje Antakalnio užstatymo kompozicijoje. Nutraukti ar sumenkėjo abiejų ansamblių

dominuojančių pastatų tarpusavio ryšiai, prarastas vizualinis ryšys su lateranų vienuolynu ir šv. Petro ir Povilo bažnyčia. Ypač brutaliai su rūmų ir netgi bažnyčios tūriais konkuruoja buvusiame rūmų ūkiniam kieme išaugęs gyvenamas pastatas L. Sapiegos g. 4. Pakitus augmenijai parke, pastačius kelis pastatus tarp vienuolyno ir parko užsidengė kažkada jau nuo gatvės pritraukdavę dėmesį didieji abiejų ansamblių statiniai.

Nežiūrint 19-20 a. pertvarkymų daugiau ar mažiau pirminėse vietose išliko didžioji dalis Sapiegų rūmų komplekso teritorijos ribų ir šias ribas fiksavusių sienų. Didžioji dalis prarastų ansamblio kompozicinių elementų žinomi, pritaikius vienokias ar kitokias restauracijos metodines priemones nesunkiai atkuriami. Iki šiol ryški pagrindinė ansamblio kompozicinė ašis prasidedanti parko vartais prie Antakalnio gatvės, pasibaigianti portalu rūmų pagrindinio fasado centre. Nepakito ir parko centrinės dalies kontūrai. Ligoninės pastatai pietinėje parko pusėje kompozicinei baroko laikotarpio ansamblio sistemai nedaro didelės įtakos.

Po 19 a. statybų kitaip susiklostė kompoziciniai ir vizualiniai ryšiai su trinitorių vienuolynu ir bažnyčia. Nugriovus šiaurinius parko vartus ir vartus pietinėje šventoriaus sienoje nebėra skersinės parko alėjos tęsinio ir abu ansamblius jungusios ašies bei šią ašį pabrėžiančių architektūrinių elementų. Abiejų ansamblių kompozicinius, vizualinius ryšius ypač žeidžia ligoninės pastatas prie šiaurinės parko ribos.

19 a. statiniai, išskyrus pastatą ant kiemo šiaurinės sienos, neutraliai, nežeidžiant sumanytos bendros kompozicinės sistemos įsikomponavo ir rūmų kieme. 20 a. statiniai rūmų kieme dėl pernelyg mažo atstumo nuo rūmų ir gausumo žeidžia rūmų apžvelgiamumą, riboja erdvę prieš arkadomis puoštą pietinį rūmų fasadą.

Didžiausią žalą rūmų ir parko kompoziciniams ryšiams daro rūmų kiemą nuo parko atkertanti gatvė. Įrengus gatvę sunaikinta ansamblio išilginėje ašyje buvusi centrinės alėjos dalis prie rūmų, ir čia buvusi ansamblio išilginės ašies sankirta su skersine ašimi,ėjusia per pietinius ir šiaurinius kiemo vartus. Nutiesus gatvę ir nugriovus šiaurinius kiemo vartus prarasta rūmų kiemo dalies tarp rūmų ir vartų į parką kompozicinė bei reprezentacinė reikšmė.

Svarbi, netyrinėta, dėl to kol kas ne visai žinoma daržininko namo aplinka. Be daržininko namo buvo oranžerija (figarnia), kavinė ir kažkokios pagalbinės patalpos. Kol kas nežinomi nugriautųjų pastatų kontūrai, dydžiai ir tiksli vieta. Pagrindiniai įėjimai į šiuos pastatus buvo iš parko, tačiau dalis įėjimų galėjo būti iš šiaurinės pastatų pusės.

Svarbi, taip pat netyrinėta barokinių, taip vadinamų artilerijos pastatų zona tarp Antakalnio gatvės ir vakarinės parko sienos.

2.5. IŠVADOS:

I. Sapiegų rūmai ir parkas, trinitorių bažnyčia bei vienuolynas – unikalūs baroko laikotarpio Vilniaus rezidencinių ir kulto pastatų ansamblis.

II. XIX a. II pusėje, pastačius ligoninės korpusus šiaurinėje ir pietinėje Sapiegų parko dalyje pakito šio ansamblio barokinė tūrinė-erdvinė struktūra, pažeistos abiejų ansamblių kompozicijos ašys, prarastas vizualinis ryšys tarp parko ir Trinitorių bažnyčios, pasikeitė ūkinio kiemo užstatymo pobūdis.

III. Siekiant atskleisti barokinį šio komplekso architektūros ir urbanistikos charakterį, siūloma atkurti kompozicinius ir funkcinius ryšius tarp rūmų, parko bei Trinitorių bažnyčios. Šių ryšių atkūrimui būtina uždaryti tranzitinį automobilių eismą L. Sapiegos gatve, pašalinti ar rekonstruoti menkaverčius statinius. Remiantis istorine bei ikonografinė medžiaga siūloma

atstatyti buvusias šiaurinius vartus, praėjimus iš rūmų į parką bei iš parko į Trinitorių vienuolyno teritoriją.

IV. Siekiant išsaugoti vieną geriausiai išlikusių senųjų Vilniaus ligoninių, įsteigtą Sapiegų rezidencijos teritorijoje 1809 m., siūloma vertybės teritorijos ribas praplėsti šiaurinėje dalyje, įtraukiant sklypus buvusio ūkinio kiemo teritorijoje (L. Sapiegos g. 17 ir 4), ir įrašyti į kultūros vertybių registrą seniausią ligoninės pastatą L. Sapiegos g. 17. Svarstytinas pastato L. Sapiegos g. 4 fasadų fragmentų įrašymas į kultūros vertybių registrą.

V. Įvertinus šio architektūrinio ansamblio vizualinę apžvalgą, statybų plėtros tendencijas ir transporto srautus Antakalnyje, siūloma nustatyti apsaugos zoną, išskiriant apsaugos nuo fizinio poveikio pozonį bei vizualinės apsaugos pozonį.

3. SPECIALIOJO PLANO PROJEKTAS

3.1. VERTYBĖS TERITORIJOS BEI APSAUGOS ZONŲ RIBŲ PROJEKTAS

Vertybės teritorijos ribų projektas

Siekiant suformuoti vientisą Sapiegų rezidencijos teritoriją, atspindinčią visus šio komplekso raidos etapus, siūloma vertybės teritorijos ribas praplėsti įtraukiant pastatą L. Sapiegos g. 4 ir 17 sklypus, įrašyti į Kultūros vertybių registrą pastatą L. Sapiegos g. 17 bei buvusių kareivinių pastato L. Sapiegos g. 4 fragmentus.

Peržvelgus Sapiegų rezidencijos. Trinitorių vienuolyno ir ligoninės statinių komplekso istorinę raidą, susipažinus su ikonografinė medžiaga bei apžiūrėjus teritoriją, nustatyta, kad buvusio Sapiegų rezidencijos ūkinio kiemo dalis nepatenka į Vertinimo tarybos akte apibrėžtas vertybės teritorijos ribas. \ Kultūros vertybių registrą neįrašytas seniausias ligoninės pastatas L. Sapiegos g. 17, statytas XIX a. pradžioje. Pastatas L. Sapiegos g. 4, nors ir ryškiai rekonstruotas, bet jo tūryje išliko klasicistinių ir istorizmo laikotarpių ligoninės pastato fragmentai.

Vertybės teritorijos ribas ties Trinitorių vienuolyno sklypo vakarine riba siūloma patikslinti, išimant iš vertybės teritorijos požeminės slėptuvės Antakalnio g. 33 sklypą. Istoriniuose planuose Trinitorių vienuolyno valdos ribos fiksuotos labai aiškiai (žr. Esamos būklės analizės bylą SP-21(2006)-A.2 „Užstatymo istorinė raida“), vakarinėje dalyje sutampa su iki mūsų dienų išlikusiomis autentiškomis barokinėmis vienuolyno tvoromis.

Apsaugos zonos ribų projektas

Kultūros paveldo objekto apsaugos zonos nustatytas vadovaujantis Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų apsaugos zonų nustatymo taisyklėmis, patvirtintomis 2006 m. gegužės 29 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 486 (Žin., 2006. Nr. 61-2197, Žin., 2009. Nr. 125-5393).

Projekte remiamasi šių taisyklių 7 p. nuostata, kad kultūros paveldo objektų apsaugos zonos nustatomos surinkus duomenis apie planuojamoje teritorijoje esančius kultūros paveldo objektus, jų būklę, atliktus tyrimus, apsaugos bei apskaitos dokumentus, surinkus duomenis apie planuojamoje teritorijoje esančius įregistruotus žemės sklypus ir jiems nustatytus paveldosaugos reikalavimus, atsižvelgus į nustatomus kultūros paveldo objektų planuojamoje teritorijoje saugojimo prioritetus, taikytinus paveldosaugos reikalavimus.

Atsižvelgiant į išskirtinę Sapiegų rezidencijos ir trinitorių vienuolyno ansamblio vertę, bei šioje miesto dalyje vykstančius sparčius urbanizacijos procesus, siekiant užtikrinti

komplekso statinių bei parko vertingųjų savybių išsaugojimą, artimojoje ansamblio aplinkoje siūloma įvesti fizinės apsaugos pozonį.

Fizinės apsaugos pozonis formuojamas apimant teritorijas, kuriose pagal ikonografinę medžiagą yra buvę Sapiėgų tvenkiniai, L. Sapiėgos g. gatvę, trikampį sklypą tarp Antakalnio ir L. Sapiėgos g. gatvių, kuriame stovėjo Šv. Veronikos koplytėlė, sklypus Antakalnio gatvėje tarp Sapiėgų parko tvoros ir Antakalnio gatvės, skersgatvį prie 18-tos vidurinės mokyklos bei slėptuvės Antakalnio g. 33 sklypą.

Vizualinės apsaugos pozonis nustatomas įvertinus objektų vizualinę svarbą bei reikšmingumą Antakalnio urbanistiniame audinyje, perspektyvose bei panoramose. Trinitorių bažnyčios tūris dominuoja Antakalnio panoramoje nuo vakarų pusės, todėl labai svarbu, kad gretimuose sklypuose, esančiuose V. Grybo bei Antakalnio gatvėse neatsirastų pastatų, kurie savo aukščiu ir tūriu konkuruotų su bažnyčia. Sapiėgų rūmai ir parko tvora bei želdiniai formuoja išraiškingą Sapiėgų gatvės perspektyvą, Antakalnio gatvės pradžios rytinę išsklotinę. Siekiant išsaugoti komplekso bendrus vaizdus, perspektyvas į Sapiėgų rezidenciją ir parką bei iš jo siūloma įvesti apribojimus sklypuose, kurie ribojasi su vertybės teritorija rytų pusėje. Komplekso vizualinės analizės schema pateikiama esamos būklės analizės brėžinyje SP-21(2006)-A.3. Į vizualinės apsaugos pozonį įtraukiami sklypai tarp V. Grybo ir Kuosų gatvėje, Kuosų gatvės dešinės pusės užstatymas, sklypai dešinėje L. Sapiėgos gatvės pusėje iki Mildos gatvės, 18-tos vidurinės mokyklos teritorija Antakalnio gatvėje bei Krašto apsaugos ministerijos pastatų sklypo dalį tarp Smėlio, Šilo ir V. Grybo gatvių.

Projektuojamos komplekso vertybės teritorijos plotas – 123 924 m².

Projektuojamos apsaugos zonos apsaugos nuo fizinio poveikio pozonio plotas – 24 959 m².

Projektuojamos apsaugos zonos vizualinės apsaugos pozonio plotas – 112 719 m².

3.2. PAVELDOTVARKOS PROJEKTO SPRENDINIAI

Pagrindiniai Sapiėgų rezidencijos. Trinitorių vienuolyno ir ligoninės statinių komplekso tvarkymo principai:

- atgaivinti reprezentacinę Sapiėgų rezidencijos paskirtį, restauruoti rūmus, pritaikant atvirai visuomenei funkcijai;
- atkurti pažeistus kompozinius ir funkcinis ryšius tarp rūmų, parko ir vienuolyno;
- atkurti parko erdvinę struktūrą, sunykusius apželdinimo ir dekoru elementus.

Nežiūrint 19 – 20 a. pertvarkymų, Sapiėgų rūmų ansamblis Lietuvoje bene vienintelis išsaugojo didžiąją dalį ansamblio teritorijos, beveik nepažeistas parko ribas, o taip pat dar atstatomus architektūrinius, kompozicinius ryšius su Trinitorių vienuolyno ir bažnyčios ansambliu.

Labai svarbu nustatyti tokius ateities darbus, kad po būsimų tvarkymo darbų abiejų ansamblio teritorijose metu palaipsniui skleistųsi istorinė, kultūrinė vertė, tarpusavio kompoziciniai ryšiai. Ypač svarbu artimiausio laikotarpio pastatų ir teritorijų tvarkymo darbais neįtvirtinti didžiausių abiejų ansamblių kompozicinių ryšių nutraukimo, sudaryti sąlygas šių ryšių atstatymui, apsaugoti ansamblius nuo papildomo vizualinio užterštumo, numatyti priemones esamam vizualiniam užterštumui sumažinti ar sušvelninti.

Viena tokių priemonių – ansamblių architektūrą ir tarpusavio kompozicinius ryšius ardančių pastatų ar statinių pašalinimas, draudimas šiuos pastatus kapitaliai remontuoti, keisti perdangas ir pan. Kiti ansamblių teritorijose ar jų apsauginėse zonose esantys pastatai neturi būti plečiami, aukštinami.

Specialiojo plano pagrindiniame brėžinyje nurodomi pastatai, kurie turėtų būti nugriauti, siekiant atstatyti kompozicinius Sapiegų rezidencijos ir Trinitorių vienuolyno ryšius.

Ypač svarbios abiejų ansamblių komplekse Sapiegų rūmų parko ir kiemo teritorijos. Trinitorių teritorijos likučiai, buvusios griovos ir gatvelės tarp abiejų ansamblių plotas iki pat Antakalnio gatvės. Plote tarp ansamblių rekomenduotina atkurti ryšį tarp Antakalnio ir L.Sapiegos gatvių.

Siekiant nustatyti konkrečių tvarkymo priemonių sistemą bei paveldosaugos reikalavimus, atsižvelgiant į vertingųjų savybių pobūdį, atskirose komplekso dalyse siūlomi skirtingi saugojimo režimai bei nustatomi skirtingi statinių ir teritorijų tvarkymo reglamentai.

VERTYBĖS TERITORIJOS TVARKYMO REGLAMENTAS

SKLYPAS 1 (Sapiegų rūmai, L. Sapiegos g. 13)

Autentiškos paskirties saugojimo režimas.

Kultūros paveldo objektų aukštis nustatomas pagal tyrimų duomenis.

Maksimalus leistinas kitų statinių aukštis nuo žemės paviršiaus iki kraigo – 4 m.

Leistinas žemės sklypo užstatymo tankumas – 35 %.

Leistinas žemės sklypo užstatymo intensyvumas – 0,7.

Siūloma įrašyti į kultūros vertybių registrą pastatą Kuosų g. 3 (ekspl. Nr. 22).

a – reikalavimai kultūros paveldo objektams:

a 1 – galimi tvarkybos darbai:

- taikomieji ir ardomieji tyrimai; remonto darbai; avarijos grėsmės pašalinimo darbai; konservavimo darbai; restauravimo darbai; pritaikymo darbai: šių darbų planavimas ir projektavimas.

Sapiegų rūmų restauravimas vykdomas pagal patvirtinta rūmų restauravimo koncepciją, atkuriant tyrimais pagrįstą barokinių rūmų vaizdą.

Visi tvarkybos darbai vykdomi nepažeidžiant vertingųjų savybių, nustatytų kultūros vertybės pase. Vertingųjų savybių sąrašas gali būti patikslintas, remiantis tyrimų duomenimis.

b – reikalavimai kitiems statiniams:

b1 – leidžiami tvarkomieji statybos darbai:

remontas, rekonstravimas, nedidinant aukštingumo, išskyrus tuos atvejus, kai tyrimų pagrindu atkuriamos sunykusios statinių dalys; menkaverčių pastatų ir statinių griovimas (griaunamas buv. kontrolės posto pastatas ekspl. Nr. 24 prie Sapiegų vartų, statinys ekspl. Nr. 21 prie rytinės Sapiegų rūmų tvoros).

Naujų pastatų statyba negalima, išskyrus tuos atvejus, kai pagal tyrimų medžiagą atkuriami sunykę rūmų aplinkos mažosios architektūros elementai (nesudėtingi statiniai).

Reikalavimai statinių apdailai: fasadų apdailos medžiagos – tinkas, medis; atkuriamų pastatų -pagal tyrimų duomenis;

stogo dangos medžiagos – molio čerpės, skarda; stalių gaminiai mediniai.

c – reikalavimai teritorijos tvarkymui:

c1 – atkuriamas rūmų kiemo planinė struktūra, rūmų vakarinė terasa su barokinio parko partero želdiniais ir dekoratyviniais elementais, remiantis tyrimų duomenimis. Augalų rūšys – galinčios augti vakarinėje saulėje. Takų dangos projektuojamos pagal tyrimų duomenis.

d – prieš vykdant žemės judinimo darbus (giliau nei 20 cm) būtina atlikti archeologinius tyrimus.

SKLYPAS 2.1 (Sapiegu parkas)

Autentiškos paskirties saugojimo režimas.

Kultūros paveldo objektų aukštis nustatomas pagal tyrimų duomenis.

Maksimalus leistinas kitų statinių aukštis nuo žemės paviršiaus – 4 m.

Leistinas žemės sklypo užstatymo tankumas – 1%.

Leistinas žemės sklypo užstatymo intensyvumas – 0,02.

a – reikalavimai kultūros paveldo objektams:

a 1 – galimi tvarkybos darbai:

- taikomieji ir ardomieji tyrimai; remonto darbai; avarijos grėsmės pašalinimo darbai; konservavimo darbai; restauravimo darbai; pritaikymo darbai; šių darbų planavimas ir projektavimas.

Visi tvarkybos darbai vykdomi nepažeidžiant vertingųjų savybių, nustatytų kultūros vertybės pase. Vertingųjų savybių sąrašas gali būti patikslintas, remiantis tyrimų duomenimis.

b – reikalavimai kitiems statiniams

b1 – leidžiami tvarkomieji statybos darbai:

- remontas; rekonstravimas, nedidinant aukštingumo, išskyrus tuos atvejus, kai tyrimų pagrindu atkuriamos sunykusios statinių dalys; menkaverčių pastatų ir statinių griovimas (griaunami pagalbiniai pastatai, stovintys prie Sapiegu parko tvoros ir vartų ekspl. Nr. 34, 35).

Naujų pastatų statyba negalima, išskyrus tuos atvejus, kai pagal tyrimų medžiagą atkuriami parko mažosios architektūros elementai (nesudėtingi statiniai). Siūlomas istoriniuose šaltiniuose minimo kafeterijos pastato atkūrimas.

Reikalavimai statinių apdailai: fasadų apdailos medžiagos – tinkas, medis: atkuriamų pastatų -pagal tyrimų medžiagą.

Stogo dangos medžiagos – molio čerpės, skarda; stalių gaminiai mediniai.

c – reikalavimai teritorijos tvarkymui:

c2 – atkuriamas barokinio parko erdvinė ir planinė struktūra, su parko partero želdiniais ir dekoratyviniais elementais, remiantis tyrimų duomenimis. Vertingų medžių alėjos, eilės, pavieniai medžiai ar jų grupės tvarkomos pagal parko regeneracijos projektą, parengtą remiantis dendrologinių tyrimų išvadomis ir rekomendacijomis. Regeneracijos projektas parengiamas atsižvelgiant į medžių gyvybingumą ir stabilumą. Įvertinus papildomus dendrologinius tyrimus, turi būti paruošti medžių priežiūros planai alėjoms, bei atskiriems medžiams. Papildomai šiame sklype medžiai neturėtų būti sodinami. Takų dangos gruntinės, galimas fragmentinis lauko akmenų arba medžio dangų panaudojimas.

d – prieš vykdant žemės judinimo darbus (giliau nei 20 cm) būtina atlikti archeologinius tyrimus.

SKLYPAS 2.2 (Sapiegu Ligoninės sklypo pietinė dalis)

Tausojamojo naudojimo saugojimo režimas.

Kultūros paveldo objektų aukštis nustatomas pagal tyrimų duomenis.

Maksimalus leistinas kitų statinių aukštis nuo žemės paviršiaus – 6 m.

Leistinas žemės sklypo užstatymo tankumas – 25%.
Leistinas žemės sklypo užstatymo intensyvumas – 0.4.

a – reikalavimai kultūros paveldo objektams:

a 2 – galimi tvarkybos darbai:

- taikomieji ir ardomieji tyrimai; remonto darbai; avarijos grėsmės pašalinimo darbai: konservavimo darbai; restauravimo darbai: pritaikymo darbai; atkūrimo darbai: šių darbų planavimas ir projektavimas.

Visi tvarkybos darbai vykdomi nepažeidžiant vertingųjų savybių, nustatytų kultūros vertybės pase. Vertingųjų savybių sąrašas gali būti patikslintas, remiantis tyrimų duomenimis.

b – reikalavimai kitiems statiniams

b2 – leidžiami tvarkomieji statybos darbai:

- remontas; rekonstravimas, nedidinant aukštingumo. išskyrus tuos atvejus, kai tyrimų pagrindu atkuriamos sunykusios statinių dalys; sunaikintų užstatymo ir dekorų elementų atkūrimas, pagrįstas tyrimų duomenimis;

- galima priestatų statyba prie pastatų, neturinčių kultūrinės vertės požymių, nepažeidžiant teritorijos erdvinės struktūros vientisumo: sodybinis arba laisvas užstatymo tipas, tūrio forma – vieno aukšto pastatas, dengtas šlaitiniu stogu;

- menkaverčių pastatų ir statinių griovimas;

- reikalavimai statinių apdailai: fasadų apdailos medžiagos – tinkas, medis: stogo dangos medžiagos – skarda: stalių gaminiai mediniai.

c – reikalavimai teritorijos tvarkymui:

c4 – apželdinimo ir dekoratyviniai elementai tvarkomi siekiant suformuoti parko, sodo įvaizdį, remiantis tyrimų duomenimis. Šios parko dalies planas – laisvas, pritaikytas ramaus poilsio parko tipui. Remiantis dendrologinių tyrimų duomenimis, paliekamų medžių grupės, eilės, pavieniai medžiai išlieka kaip formuojantys erdves. Naujai sukurtos parko erdvės, turi sudaryti vieningą visumą su senosiomis. Sodinami medžiai – ne jaunesni kaip 18 -20m amžiaus. Kiemeliuose galėtų atsirasti rekreacinės paskirties sodeliai su baroko želdinimo elementais. Medžiai tvarkomi pagal pateiktas dendrologinių tyrimų išvadas ir rekomendacijas, esančias aiškinamajame rašte. Medžius turi prižiūrėti aukštos kvalifikacijos specialistai. Takų dangos rekomenduojamos gruntinės, galimas lauko akmenų arba medžio dangų panaudojimas.

d – prieš vykdant žemės judinimo darbus (giliau nei 20 cm) būtina atlikti archeologinius tyrimus.

SKLYPAS 2.3 (Sapiegu Ligoninės sklypo šiaurinė dalis)

Tausojamojo naudojimo saugojimo režimas.

Kultūros paveldo objektų aukštis nustatomas pagal tyrimų duomenis.

Maksimalus leistinas kitų statinių aukštis nuo žemės paviršiaus – 6 m.

Leistinas žemės sklypo užstatymo tankumas – 25%.

Leistinas žemės sklypo užstatymo intensyvumas – 0,4.

a – reikalavimai kultūros paveldo objektams:

a 2 – galimi tvarkybos darbai:

- taikomieji ir ardomieji tyrimai; remonto darbai; avarijos grėsmės pašalinimo darbai: konservavimo darbai; restauravimo darbai; pritaikymo darbai: atkūrimo darbai: šių darbų planavimas ir projektavimas.

Visi tvarkybos darbai vykdomi nepažeidžiant vertingųjų savybių, nustatytų kultūros vertybės pase. Vertingųjų savybių sąrašas gali būti patikslintas, remiantis tyrimų duomenimis.

b – reikalavimai kitiems statiniams

b2 – leidžiami tvarkomieji statybos darbai:

- remontas, rekonstravimas, nedidinant aukštingumo. išskyrus tuos atvejus, kai tyrimų pagrindu atkuriamos sunykusios statinių dalys; sunaikintų užstatymo ir dekorų elementų atkūrimas, pagrįstas tyrimų duomenimis;

- menkaverčių pastatų, priestatų ir statinių griovimas – siekiant išryškinti Sapiegų parko ir Trinitorių vienuolyno kompozicinius ryšius, būtina nugriauti šiaurinį priestatą prie trečiojo ligoninės pastato ir vakarinę pastato ekspl. Nr. 25 dalį;

- reikalavimai statinių apdailai: fasadų apdailos medžiaga – tinkas; stogo dangos medžiagos – molio čerpės, skarda: stalių gaminiai mediniai.

c – reikalavimai teritorijos tvarkymui:

c4 – apželdinimo ir dekoratyviniai elementai tvarkomi siekiant suformuoti parko, sodo įvaizdį, remiantis tyrimų duomenimis.

Tvarkant teritoriją siekiama atskleisti sunaikintus rūmų parko ir vienuolyno ansamblio kompozicinius ryšius, pažymėti buvusias reljefo formas, hidrografinius elementus.

Būtina atlikti papildomus dendrologinius tyrimus, nusakančius medžių gyvybingumą ir stabilumą. Paruošti medžių priežiūros planus.

Takų dangos rekomenduojamos grūntinės, galimas lauko akmenų, betono trinkelėlių arba medžio dangų panaudojimas.

d – prieš vykdant žemės judinimo darbus (giliau nei 20 cm) būtina atlikti archeologinius tyrimus.

SKLYPAS 3 (Trinitorių bažnyčia ir vienuolynas)

Autentiškos paskirties saugojimo režimas.

Kultūros paveldo objektų aukštis nustatomas pagal tyrimų duomenis.

Maksimalus leistinas kitų statinių aukštis nuo žemės paviršiaus – 8 m.

Leistinas žemės sklypo užstatymo tankumas – 20%.

Leistinas žemės sklypo užstatymo intensyvumas – 0,3.

a – reikalavimai kultūros paveldo objektams:

a 2 – galimi tvarkybos darbai:

- taikomieji ir ardomieji tyrimai, remonto darbai; avarijos grėsmės pašalinimo darbai: konservavimo darbai: restauravimo darbai; pritaikymo darbai; atkūrimo darbai: šių darbų planavimas ir projektavimas.

Visi tvarkybos darbai vykdomi nepažeidžiant vertingųjų savybių, nustatytų kultūros vertybės pase.

Vertingųjų savybių sąrašas gali būti patikslintas, remiantis tyrimų duomenimis.

b – reikalavimai kitiems statiniams

b1 – leidžiami tvarkomieji statybos darbai.

- remontas: rekonstravimas, nedidinant aukštingumo. išskyrus tuos atvejus, kai tyrimų pagrindu atkuriamos sunykusios statinių dalys.

Galimas pastato ekspl. Nr. 27 rekonstravimas.

Reikalavimai tūno formai – vientisas, kompaktiškas 1-2 aukštų pastatas, dengtas šlaitiniu stogu. Reikalavimai statinių apdailai: fasadų apdailos medžiagos – tinkas, medis; stogo dangos medžiagos -molio čerpės, skarda; stalių gaminiai mediniai.

Naujų pastatų statyba negalima, išskyrus tuos atvejus, kai pagal tyrimų medžiagą atkuriami vienuolyno ir bažnyčios aplinkos mažosios architektūros elementai (nesudėtingi statiniai).

c – reikalavimai teritorijos tvarkymui:

c3 – atkuriamas vienuolyno ir bažnyčios aplinkos erdvinė struktūra, apželdinimo ir dekoratyviniai elementai, remiantis tyrimų duomenimis.

Želdiniai formuojami siekiant sudaryti trinitorių vienuolyno kiemo įvaizdį, pritaikytą šiuolaikinio gyvenimo reikmėms. Į naujai formuojamas erdves senus medžius įkomponuoti kaip soliterus. Sudaryti medžių priežiūros planą. Takų dangos rekomenduojamos gruntinės, galimas lauko akmenų, betono trinkelų arba medžio dangų panaudojimas.

d – prieš vykdant žemės judinimo darbus (giliau nei 20 cm) būtina atlikti archeologinius tyrimus.

SKLYPAS 4 (L. Sapiegos gatvės dalis tarp rūmų ir parko)

Autentiškos paskirties saugojimo režimas.

Neužstatoma teritorija.

Kultūros paveldo objektų aukštis nustatomas pagal tyrimų duomenis.

Uždaromas tranzitinis automobilių eismas, likviduojama gatvė, teritorija prijungiama prie rūmų žemės sklypo.

a – reikalavimai kultūros paveldo objektams:

a 1 – galimi tvarkybos darbai:

- taikomieji ir ardomieji tyrimai; remonto darbai, avarijos grėsmės pašalinimo darbai: konservavimo darbai; restauravimo darbai: pritaikymo darbai; šių darbų planavimas ir projektavimas.

Visi tvarkybos darbai vykdomi nepažeidžiant vertingųjų savybių, nustatytų kultūros vertybės pase. Vertingųjų savybių sąrašas gali būti patikslintas, remiantis tyrimų duomenimis.

b – reikalavimai kitiems statiniams

b3 – leidžiami tvarkomieji statybos darbai:

- remontas; sunaikintų architektūrinių elementų atkūrimas, pagrįstas tyrimų duomenimis.

Siūloma atkurti nugriautus šiaurinius Sapiegų rezidencijos vartus ir tvorą.

c – reikalavimai teritorijos tvarkymui:

c1 – atkuriamas rūmų kiemo planinė struktūra, apželdinimo ir dekoratyviniai elementai, remiantis tyrimų duomenimis.

Sklypo erdvė – bendra su Sapiegų rūmų vakarinės terasos erdve ir barokinio parko parterio želdiniais. Takų ir kelių dangos parenkamos remiantis tyrimų duomenimis.

d – prieš vykdant žemės judinimo darbus (giliau nei 20 cm) būtina atlikti archeologinius tyrimus.

SKLYPAS 5 (L.Sapiegos gatvės dalis tarp sklypų L. Sapiegos g. 4 ir 17)

Tausojamojo naudojimo saugojimo režimas.

Neužstatoma teritorija.

Uždaromas tranzitinis automobilių eismas.

Visi tvarkybos darbai vykdomi nepažeidžiant vertingųjų savybių, nustatytų kultūros vertybės pase. Vertingųjų savybių sąrašas nustatomas vertinimo tarybos akte. gali būti patikslintas, remiantis tyrimų duomenimis.

b – reikalavimai kitiems statiniams

b3 – leidžiami tvarkomieji statybos darbai:

- remontas; sunaikintų užstatymo ir dekorų elementų atkūrimas, pagrįstas tyrimų duomenimis,

c – reikalavimai teritorijos tvarkymui:

c5 – perspektyvoje numatyti galimybę atkurti Sapiegų rezidencijos ūkinio kiemo įvaizdį, pritaikytą šiuolaikinio gyvenimo reikmėms, remiantis tyrimų duomenimis.

d – prieš vykdant žemės judinimo darbus (giliau nei 20 cm) būtina atlikti archeologinius tyrimus.

SKLYPAS 6 (Sklypas Antakalnio g. 25)**Tausojamojo naudojimo saugojimo režimas.**

Kultūros paveldo objektų aukštis nustatomas pagal tyrimų duomenis.

Maksimalus leistinas kitų statinių aukštis nuo žemės paviršiaus – 8 m.

Leistinas žemės sklypo užstatymo tankumas – 25%.

Leistinas žemės sklypo užstatymo intensyvumas – 0,6.

a – reikalavimai kultūros paveldo objektams:

a2 – galimi tvarkybos darbai:

- taikomieji ir ardomieji tyrimai; remonto darbai; avarijos grėsmės pašalinimo darbai: konservavimo darbai; restauravimo darbai: pritaikymo darbai; atkūrimo darbai; šių darbų planavimas ir projektavimas.

Visi tvarkybos darbai vykdomi nepažeidžiant vertingųjų savybių, nustatytų kultūros vertybės pase.

Vertingųjų savybių sąrašas gali būti patikslintas, remiantis tyrimų duomenimis.

b – reikalavimai kitiems statiniams

b2 – leidžiami tvarkomieji statybos darbai:

- remontas: rekonstravimas, nedidinant aukštingumo. išskyrus tuos atvejus, kai tyrimų pagrindu atkuriamos sunykusios statinių dalys; sunaikintų užstatymo ir dekorų elementų atkūrimas, pagrįstas tyrimų duomenimis;

- galima priestatų statyba prie esamų pastatų, nepažeidžiant teritorijos erdvinės struktūros vientisumo ir neviršijant esamo sklypo užstatymo tankumo: formuojamas sodybinis arba laisvas užstatymo tipas, tūrio forma – dviejų aukštų pastatas, dengtas šlaitiniu stogu;

reikalavimai statinių apdailai.

fasadų apdailos medžiagos – tinkas, medis: stogo dangos medžiagos – molio čerpės, skarda;

stalių gaminiai mediniai.

menkaverčių pastatų, priestatų ir statinių griovimas – griunami smulkūs menkaverčiai pastatai sklype (ekspl. Nr. 30, 31, 32, 33).

c – reikalavimai teritorijos tvarkymui:

c4 – teritorija tvarkoma remiantis ikonografinė medžiaga ar tyrimų duomenimis, siekiama pažymėti sunykusius užstatymo struktūros elementus, buvusias reljefo formas, hidrografinius elementus.

Rekomenduojama šalinti menkaverčius ir pažeistus medžius.

Takų dangos rekomenduojamos gruntinės, galimas lauko akmenų, betono trinkelio arba medžio dangų panaudojimas

d – prieš vykdant žemės judinimo darbus (giliau nei 20 cm) būtina atlikti archeologinius tyrimus.

SKLYPAS 7 (sklupas L. Sapiegos g. 17)

Tausojamojo naudojimo saugojimo režimas.

Buv. Sapiegos ligoninės pastatą L. Sapiegos g. 17 siūloma įrašyti į kultūros vertybių registrą.

Kultūros paveldo objektų aukštis nustatomas pagal tyrimų duomenis.

Leistinas žemės sklypo užstatymo tankumas – 40%.

Leistinas žemės sklypo užstatymo intensyvumas – 0,6.

a – reikalavimai kultūros paveldo objektams bei siūlomiems įrašyti į Kultūros vertybių registrą statiniams:

a 2 – galimi tvarkybos darbai:

- taikomieji ir ardomieji tyrimai; remonto darbai; avarijos grėsmės pašalinimo darbai; konservavimo darbai; restauravimo darbai; pritaikymo darbai; atkūrimo darbai; šių darbų planavimas ir projektavimas.

Visi tvarkybos darbai vykdomi nepažeidžiant vertingųjų savybių, nustatytų kultūros vertybės pase. Vertingųjų savybių sąrašas gali būti patikslintas, remiantis tyrimų duomenimis.

b2 – leidžiami tvarkomieji statybos darbai:

remontas; rekonstravimas, nedidinant aukštingumo, išskyrus tuos atvejus, kai tyrimų pagrindu atkuriamos sunykusios statinių dalys: sunaikintų užstatymo ir dekorų elementų atkūrimas, pagrįstas tyrimų duomenimis;

menkaverčių pastatų ir statinių, nevertingų interjų griovimas.

reikalavimai statinių apdailai: fasadų apdailos medžiagos – tinkas, medis:

stogo dangos medžiagos – molio čerpės, skarda; stalių gaminiai mediniai.

c – reikalavimai teritorijos tvarkymui:

c5 – perspektyvoje numatyti galimybę atkurti ūkinio kiemo įvaizdį, remiantis tyrimų duomenimis. Sudaryti medžių priežiūros planą. Takų dangos parenkamos remiantis tyrimų duomenimis, rekomenduojamos gruntinės, lauko akmenų arba betono trinkelio dangos.

d – prieš vykdant žemės judinimo darbus (giliau nei 20 cm) būtina atlikti archeologinius tyrimus.

SKLYPAS 8 (sklupas L. Sapiegos g. 4)

Tausojamojo naudojimo saugojimo režimas.

Buv. kareiviniu pastato L. Sapiegos g. 4 sienų ir skliautų fragmentus siūloma įrašyti į kultūros vertybių registrą.

Kultūros paveldo objektų aukštis nustatomas pagal tyrimų duomenis.

Leistinas žemės sklypo užstatymo tankumas – 60%.

Leistinas žemės sklypo užstatymo intensyvumas – 1,7.

a – reikalavimai kultūros paveldo objektams bei siūlomiems įrašyti į Kultūros vertybių registrą statiniams:

a 2 – galimi tvarkybos darbai:

- taikomieji ir ardomieji tyrimai: remonto darbai; avarijos grėsmės pašalinimo darbai: konservavimo darbai; restauravimo darbai; pritaikymo darbai: atkūrimo darbai: šių darbų planavimas ir projektavimas.

Visi tvarkybos darbai vykdomi nepažeidžiant vertingųjų savybių, nustatytų kultūros vertybės pase. Vertingųjų savybių sąrašas gali būti patikslintas, remiantis tyrimų duomenimis.

b – reikalavimai kitiems statiniams

b2 – leidžiami tvarkomieji statybos darbai:

remontas: rekonstravimas, nedidinant aukštingumo. išskyrus tuos atvejus, kai tyrimų pagrindu atkuriamos sunykusios statinių dalys; sunaikintų užstatymo ir dekorų elementų atkūrimas, pagrįstas tyrimų duomenimis;

menkaverčių pastatų ir statinių, nevertingų interjų griovimas:

reikalavimai statinių apdailai: fasadų apdailos medžiagos – tinkas, medis:

stogo dangos medžiagos – molio čerpės, skarda: stalių gaminiai mediniai.

c – reikalavimai teritorijos tvarkymui:

c5 – perspektyvoje numatyti galimybę atkurti ūkinio kiemo įvaizdį, remiantis tyrimų duomenimis. Sudaryti medžių priežiūros planą. Takų dangos parenkamos remiantis tyrimų duomenimis, rekomenduojamos grūntinės, lauko akmenų arba betono trinkelės dangos.

d – prieš vykdanč žemės judinimo darbus (giliau nei 20 cm) būtina atlikti archeologinius tyrimus.

SKLYPAS 9 (sklypas L. Sapiegos g. 8)

Tausojamojo naudojimo saugojimo režimas.

Kultūros paveldo objektų aukštis nustatomas pagal tyrimų duomenis.

Maksimalus leistinas kitų statinių aukštis nuo žemės paviršiaus – 6 m.

Leistinas žemės sklypo užstatymo tankumas – 20%.

Leistinas žemės sklypo užstatymo intensyvumas – 0,5.

a – reikalavimai kultūros paveldo objektams:

a 2 – galimi tvarkybos darbai:

- taikomieji ir ardomieji tyrimai: remonto darbai; avarijos grėsmės pašalinimo darbai; konservavimo darbai; restauravimo darbai; pritaikymo darbai; atkūrimo darbai: šių darbų planavimas ir projektavimas.

Visi tvarkybos darbai vykdomi nepažeidžiant vertingųjų savybių, nustatytų kultūros vertybės pase. Vertingųjų savybių sąrašas gali būti patikslintas, remiantis tyrimų duomenimis.

b – reikalavimai kitiems statiniams

b2 – leidžiami tvarkomieji statybos darbai:

remontas: rekonstravimas, nedidinant aukštingumo, išskyrus tuos atvejus, kai tyrimų pagrindu atkuriamos sunykusios statinių dalys: sunaikintų užstatymo ir dekorų elementų atkūrimas, pagrįstas tyrimų duomenimis;

galima priestatų statyba prie pastatų, neturinčių kultūrinės vertės požymių, nepažeidžiant teritorijos erdvinės struktūros vientisumo: sodybinis užstatymo tipas, tūrio forma – 1-2 a. pastatas, dengtas šlaitiniu stogu:

menkaverčių pastatų ir statinių griovimas.

reikalavimai statinių apdailai: fasadų apdailos medžiagos – tinkas, medis; stogo dangos medžiagos – molio čerpės, skarda: stalių gaminiai mediniai.

Pastaba – rekonstruojant pastatą L. Sapiegos g. 8 būtina atitraukti nuo Sapiegos parko tvoros.

c – reikalavimai teritorijos tvarkymui:

c5 – perspektyvoje numatyti galimybę atkurti Sapiegų rezidencijos ūkinio kiemo įvaizdį, remiantis tyrimų duomenimis. Sudaryti medžių priežiūros planą. Takų dangos parenkamos remiantis tyrimų duomenimis, rekomenduojamos grūntinės, lauko akmenų arba betono trinkelų dangos.

d – prieš vykdant žemės judinimo darbus (giliau nei 20 cm) būtina atlikti archeologinius tyrimus.

SKLYPAS 10 (teritorija tarp pastatų L. Sapiegos g. 15 ir 17)

Tausojamojo naudojimo saugojimo režimas.

Kultūros paveldo objektų aukštis nustatomas pagal tyrimų duomenis.

Maksimalus leistinas kitų statinių aukštis nuo žemės paviršiaus iki kraigo – 4 m.

Leistinas žemės sklypo užstatymo tankumas – 10%.

Leistinas žemės sklypo užstatymo intensyvumas – 0,1.

b – reikalavimai kitiems statiniams

b2 – leidžiami tvarkomieji statybos darbai:

remontas: rekonstravimas, nedidinant aukštingumo, išskyrus tuos atvejus, kai tyrimų pagrindu atkuriamos sunykusios statinių dalys; sunaikintų užstatymo ir dekorų elementų atkūrimas, pagrįstas tyrimų duomenimis;

menkaverčių pastatų ir statinių griovimas;

reikalavimai statinių apdailai: fasadų apdailos medžiagos – tinkas, medis;

stogo dangos medžiagos – molio čerpės, skarda; stalių gaminiai mediniai.

c – reikalavimai teritorijos tvarkymui:

c5 – perspektyvoje numatyti galimybę atkurti Sapiegų rezidencijos ūkinio kiemo įvaizdį, remiantis tyrimų duomenimis. Sudaryti medžių priežiūros planą keturiems kaštonams.

Rekomenduojamos grūntinės, lauko akmenų arba betono trinkelų takų ir kelių dangos.

d – prieš vykdant žemės judinimo darbus (giliau nei 20 cm) būtina atlikti archeologinius tyrimus.

APSAUGOS NUO FIZINIO POVEIKIO POZONIO TVARKYMO REGLAMENTAS

SKLYPAS 11 (sklypas Antakalnio g. 39)

Antžeminių pastatų statyba neleistina.

Esamas žemės sklypo užstatymo tankumas nekeičiamas – 0.

Esamas žemės sklypo užstatymo intensyvumas nekeičiamas – 0.

a – reikalavimai kultūros paveldo objektams:

a 2 – galimi tvarkybos darbai: taikomieji ir ardomieji tyrimai: remonto darbai; avarijos grėsmės pašalinimo darbai: konservavimo darbai; restauravimo darbai: pritaikymo darbai; atkūrimo darbai; šių darbų planavimas ir projektavimas.

Visi tvarkybos darbai vykdomi nepažeidžiant vertingųjų savybių, nustatytų kultūros vertybės pase. Vertingųjų savybių sąrašas gali būti patikslintas, remiantis tyrimų duomenimis.

b – reikalavimai kitiems statiniams

b4 – leidžiami tvarkomieji statybos darbai: remontas: menkaverčių pastatų ir statinių, nevertingų intarpų griovimas.

Požeminės slėptuvės Antakalnio g. 33 rekonstravimas neleistinas. c – reikalavimai teritorijos tvarkymui:

c6 – atkuriamos reljefo formos bei hidrografiniai elementai, remiantis tyrimų duomenimis.

d – prieš vykdant žemės judinimo darbus (giliau nei 20 cm) būtina atlikti archeologinius tyrimus.

Sklypas 12 (sklypai Antakalnio g. 23, 25, 27)

Maksimalus leistinas statinių aukštis nuo žemės paviršiaus iki kraigo – 12 m.

Leistinas žemės sklypo užstatymo tankumas – 30%.

Leistinas žemės sklypo užstatymo intensyvumas – 1.

b – reikalavimai kitiems statiniams

b5 – leidžiami tvarkomieji statybos darbai: remontas; rekonstravimas; naujų statinių statyba, nepažeidžiant Sapiėgų rezidencijos ir Trinitorių vienuolyno bei ligoninės statinių komplekso vertingųjų savybių; menkaverčių pastatų ir statinių griovimas.

c – reikalavimai teritorijos tvarkymui:

c6 – atkuriamos reljefo formos bei hidrografiniai elementai, remiantis tyrimų duomenimis.

d – prieš vykdant žemės judinimo darbus (giliau nei 20 cm) būtina atlikti archeologinius tyrimus.

Sklypas 13 (sklypai Antakalnio g. 13, 15)

Maksimalus leistinas statinių aukštis nuo žemės paviršiaus iki kraigo – 6 m.

Leistinas žemės sklypo užstatymo tankumas – 40%.

Leistinas žemės sklypo užstatymo intensyvumas – 0,6.

a 1 – galimi tvarkybos darbai kultūros paveldo objektuose:

- taikomieji ir ardomieji tyrimai; remonto darbai; avarijos grėsmės pašalinimo darbai; konservavimo darbai, restauravimo darbai; pritaikymo darbai: šių darbų planavimas ir projektavimas.

Visi tvarkybos darbai vykdomi nepažeidžiant vertingųjų savybių, nustatytų kultūros vertybės pase. Vertingųjų savybių sąrašas gali būti patikslintas, remiantis tyrimų duomenimis.

b – reikalavimai kitiems statiniams

b5 – leidžiami tvarkomieji statybos darbai:

remontas; rekonstravimas; naujų statinių statyba, nepažeidžiant Sapiėgų rezidencijos ir Trinitorių vienuolyno bei ligoninės statinių komplekso vertingųjų savybių;

menkaverčių pastatų ir statinių griovimas. c – reikalavimai teritorijos tvarkymui:

c6 – atkuriamos reljefo formos bei hidrografiniai elementai, remiantis tyrimų duomenimis.

d – prieš vykdant žemės judinimo darbus (giliau nei 20 cm) būtina atlikti archeologinius tyrimus.

Sklypas 14 (F) – Sapiėgų rezidencijos, Trinitorių vienuolyno ir ligoninės statinių komplekso artimoji aplinka – privažiavimai, gatvės, ir t. t.

Saugomų pastatų ir statinių aukštis nustatomas pagal tyrimų duomenis.

Leistinas žemės sklypo užstatymo tankumas – 0.

Leistinas žemės sklypo užstatymo intensyvumas – 0.

a 1 – galimi tvarkybos darbai kultūros paveldo objektuose:

- taikomieji ir ardomieji tyrimai: remonto darbai; avarijos grėsmės pašalinimo darbai: konservavimo darbai; restauravimo darbai; pritaikymo darbai; šių darbų planavimas ir projektavimas.

Visi tvarkybos darbai vykdomi nepažeidžiant vertingųjų savybių, nustatytu kultūros vertybės pase. Vertingųjų savybių sąrašas gali būti patikslintas, remiantis tyrimų duomenimis.

b – reikalavimai kitiems statiniams

b3 – leidžiami tvarkomieji statybos darbai:

remontas; nesudėtingų statinių statyba – sunaikintų užstatymo ir dekorų elementų atkūrimas, pagrįstas tyrimų duomenimis.

menkaverčių pastatų ir statinių griovimas.

c – reikalavimai teritorijos tvarkymui:

c6 – atkuriamos reljefo formos bei hidrografiniai elementai, remiantis tyrimų duomenimis.

d – prieš vykdant žemės judinimo darbus (giliau nei 20 cm) būtina atlikti archeologinius tyrimus.

VIZUALINĖS APSAUGOS POZONIO TVARKYMO REGLAMENTAS

Sklypas 15 – Teritorija prie kuosų ir Sapiegų gatvių:

Leistinas statinių aukštis 12 m.

Leistinas žemės sklypo užstatymo tankumas – 30%.

Leistinas žemės sklypo užstatymo intensyvumas 0,8.

b reikalavimai kitiems statiniams

b5 – leidžiami tvarkomieji statybos darbai:

remontas; rekonstravimas: naujų statinių statyba, nepažeidžiant Sapiegų rezidencijos ir Trinitorių vienuolyno bei ligoninės statinių komplekso vertingųjų savybių.

Užstatymo tipas – sodybinis arba laisvo planavimo.

Teritorija tarp Antakalnio, Šilo ir Grybo gatvių.

Leistinas statinių aukštis 15 m.

TRANSPORTO IR PĖSČIŲJŲ EISMO ORGANIZAVIMO SPRENDINIAI

Pagrindiniai įvažiavimai į planuojamoje teritorijoje esančius sklypus paliekami esami, nurodyti pagrindiniame brėžinyje, paveldotvarkos projekte (žr. lapą SP-21(2007)-P.2).

Numatoma galimybė įrengti papildomus įvažiavimus. Įėjimus, restauravus buvusius vartus iš L. Sapiegos gatvės. Į Sapiegų rezidenciją pėsčiųjų srautai nukreipiami per pagrindinius vartus iš L. Sapiegos ir Antakalnio gatvių. | Trinitorių vienuolyno ir bažnyčios teritoriją nauji įvažiavimai ir įėjimai nenumatomi.

Automobilių parkavimas specialiajame plane nesprendžiamas, nes nėra aiškus tolimesnis Sapiegų rezidencijos ir ligoninės pastatų teritorijos vystymas, Sapiegų rūmų pritaikymas.

Specialiojo plano sprendiniuose nustatomi apribojimai gaivių gabaritams, numatomas tranzitinio eismo Sapielių gatvės dalyje uždarymas sąlygos automobiliu eismo srautų ir jų keliamo triukšmo mažėjimą.

Tolimesnis teritorijos planavimas gali būti vykdomas rengiant atskirų sklypų detaliuosius planus.

INŽINERINIAI TINKLAI

Paveldotvarkos projekte inžineriniai tinklai nesprendžiami ir nenagrinėjami, nes ši dalis nėra įtraukta specialiojo plano darbų programoje išvardintus projekto uždavinius. Ši dalis būtina rengiant detaliuosius planus.

Antrinių žaliavų ir atliekų surinkimo aikštelės gali būti įrengiamos tausojamąjo naudojimo režimo zonoje, nepažeidžiant paveldo objektų vertingųjų savybių. Konkrečios aikštelių vietos sprendžiamos rengiant detaliuosius planus ir techninius projektus.

Aiškinamąjį raštą parengė

Giedrė Filipavičienė

Evaldas Purlys

TVIRTINU
Viršininkė
..... Laura Nalivaikienė
2010 m. kovo 25 d.

TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTO PATIKRINIMO AKTAS NR. TP5-4

Tikrinanti institucija -	Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos, A. Juozapavičiaus g. 9, LT-09311 Vilnius.
Tikrinamasis dokumentas -	Sapiegų rezidencijos, Trinitorių vienuolyno ir ligoninės statinių komplekso (unikalus kodas 762) Vilniaus m. sav., Vilniaus m., Antakalnio g.; Smėlio g.; L. Sapiegos g., nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialusis planas. Planavimo rūšis – specialusis planavimas; planavimo lygmuo pagal tvirtinančią instituciją – Vyriausybės įgaliotos institucijos; planavimo lygmuo pagal planuojamos teritorijos dydį ir sprendinių konkretizavimo lygį – vietovės.
Planavimo organizatorius -	Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos, Šnipiškių g. 3, LT-09309 Vilnius.
Dokumento rengėjas -	VĮ „Lietuvos paminklai“ Šnipiškių g. 3, LT-09309 Vilnius, (proj. vadovė – G. Filipavičienė, atest. Nr. AM A032, KPD Nr. 0682).
Tikrinimui pateikti dokumentai -	Dokumento sprendiniai (aiškinamasis raštas ir brėžiniai) bei planavimo procedūrų dokumentai, 1 byla (2 egz.).
Patikrinimo apibendrinimas -	Dokumento sprendiniai ir jo rengimo procedūros iš esmės atitinka Teritorijų planavimo įstatymo ir kitų teritorijų planavimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus.
Patikrinimo išvada -	Teigiama.
Siūlymas tvirtinančiai institucijai -	Sapiegų rezidencijos, Trinitorių vienuolyno ir ligoninės statinių komplekso (unikalus kodas 762) Vilniaus m. sav., Vilniaus m., Antakalnio g.; Smėlio g.; L. Sapiegos g., nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialųjį planą siūloma tvirtinti.

PASTABA. Patikrinimo aktas galioja vienerius metus nuo jo patvirtinimo dienos. Nepatvirtinus teritorijų planavimo dokumento per vienerius metus, dokumentas tikrinamas pakartotinai, išduodant naują patikrinimo aktą.

Dokumentą patikrino: **Teritorijų planavimo priežiūros skyriaus vyriausiasis specialistas Juozas Algirdas Zinkevičius, tel. 272 0185.**

Patikrinimo data:
2010 m. kovo 24 d.

Parašas

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Įsakymas

Nr. [IV-859](#), 2014-11-26, paskelbta TAR 2014-12-04, i. k. 2014-18950

Dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2010 m. balandžio 19 d. įsakymo Nr. IV-232 „Dėl Sapiegų rezidencijos, trinitorių vienuolyno ir ligoninės statinių komplekso (unikalus kodas kultūros vertybių registre: 762) paskelbimo valstybės saugomu kultūros paveldo objektu" pakeitimo